

Miniszterelnöki Hivatal
Rehabilitációs Titkárság
vezetőjének

Kovács Lajos Péter
főosztályvezető úrnak

B u d a p e s t
Kossuth Lajos tér 4.

Tisztelt Főosztályvezető Ur!

Hivatkozva f.hó 22-i megbeszélésünkre, szeretnék Önnek újólal, köszönetet mondani azért, hogy időt szakított számomra és fogadott.

Attanulmányozva a 93/1990.Korm.sz.rendeletet megállapítható, hogy az tényleg feloldja a korábbi rendeletek - általam is kifogásolt - ellentmondásait és tényleg egyforma mértékkel mér.

Ami a rendeletben előírt nyugdíjemelést illeti, az nagyon dicséretes, de csak gesztus-értékű. Ebben azt hiszem mindketten egyetértünk. De nem is lehet más, hiszen az elmúlt 45 év olyan sok embernek és családnak okozott különböző fajtájú és mértékű sérelmet, hátrányt, megáláztatást, hogy azért még a gazdag Németország sem lenne képes kártalanítást nyújtani. Meg aztán mivel fizethető meg az elrabolt fiatal-ság, a derékbatört egzisztencia, a családok szétszakítása? Éppen ezért tartom lényegesnek az erkölcsi elégtételt, mert annak nincsenek "költ-ségvetési" vonzatai, korlátai.

Beszélgetésünkre visszatérve meg kell mondanom: megdöbbenett, hogy Ön, mint a Rehabilitációs Titkárság vezetője mennyire tájékozatlan az 1950. decemberi szovjet hadifogoly "hazaszállítástról" és a Kazincbarcika-i ÁVH-s kényszermunkatáborról. /Én már hangoztatom, hogy amióta a Bössörményi-film és a Recski Szövetség révén a széles közvélemény is megismerhette Recsk-et, azóta szinte már a csapból is Recsk folyik és szó sincs arról, hogy volt Kazincbarcika, volt Tiszalök, volt Kecskemét stb is! /Éppen ezért Főosztályvezető Ur szives tájékoztatására csatoltan megküldöm Görbedi Miklós úr Kazincbarcikáról irandó könyvéhez küldött rövid visszaemlékezésemet, valamint a "Vas Népé"-ben ez év májusában megjelent "A szovjet GULAG-ból Kazincbarcikára" c.cikket.

Kivánatos és célszerű lenne, ha a Kárpótlási Hivatal mellett működő

Társadalmi Kollégiumban helyet kapnának Kazincbarcika és Tiszalök képviselői is /Kecskemét 1952. októberében "beolvadt" Kazincbarcikába/.

Az erkölcsi elégtétel szempontjából feltétlenül szükséges, hogy a BM - Recsk-hez hasonlóan - hozza nyilvánosságra a fenti táborokban fogvatartottak névjegyzékét. Kazincbarcika városa és a Borsodi Vegyiművek pedig állítson nyilvános emléket az 1951-53-ban ott kényszer-munkára fogott volt hadifoglyoknak, mert azt a gyárat ők építették rengeteg szenvedés, megaláztatás és időnként kínzás mellett, és a város is ennek köszönheti "létét". Éppen a vegyigyár építése kapcsán hozták létre Sajókazinc-ból és Barciká-ból a Kazincbarciká-nak elnevezett "szocialista" várost.

Ami a fentiekért a 93/1990. Korm.sz. rendelet szerinti nyugdíjemelésen felüli anyagi kárpótlást illeti, arra nézve mi Kazincbarcikaiak és Tiszalökiek ugyanolyan kárpótlásra tartunk igényt, mint a Recskiek!

Említettem a erkölcsi kárpótlást. Ezzel kapcsolatban fontosnak tartom - és nem csak én - a volt hivatásos és tartalékos tisztek és tiszthelyettesek erkölcsi rehabilitálását! Ezt a réteget 1950 és 1960 között, különböző időpontokban egyszerű nyilvántartási átírással, minden indokolás nélkül megfosztották korábbi rendfokozatuktól. Nyilvánvaló, hogy politikai koncepció volt! Tudom másokat is elbocsájtottak állásukból, hiszen szinte teljes mértékben "kirúgták" a közigazgatási, a minisztériumi, bírósági, banki gárdát is. Tudjuk, hogy az ötvenes években egy jogi doktorátus majdnem olyan rossz káderpont volt, mint 200 hold földbirtok. De a kirúgott bírák és egyéb jogászok megmaradtak "dr. X.Y."-nak! végzettséget nem vették el tőlük! Ezzel szemben a tiszteket végzettségüktől /akadémia, tart, tisztifolyam/ is megfosztották, sőt normális jogrend szerint a becsületüktől is! Mert egy katonától megválhat a vezetés, ha nem tart igényt a szolgálataira. Nyugdíjazhatja, szolgálaton kívüli viszonyba, vagy tartalék állományba helyezheti, de a rendfokozatot csak bírósági ítélettel lehet megvonni! Abban az időben pedig ~~pedig~~ még az ilyen ítéletek 90%-a is koncepció, politikai ítélet volt! És még valamit ehhez a témakörhöz. Az I. világháború után a frontszolgálat és a hadifogság duplán számított szolgálati időnek a nyugdíjazásnál. Nálunk ez pont fordítva történt. A hadifogságból hazatért tisztek pedig akkor megkapták elmaradt illetményeiket és az aktuális "várakozási idő"-nek megfelelő előléptetésüket.

Ez estben azt tartanám korrekt és "költségmentes" rehabilitációnak, ha a Kormány, vagy annak nevében a Honvédelmi Miniszter az érintettek felé névre szólóan, írásban elismerné, hogy a rendfokozat megvonása

jogtalanul, politikai koncepcióból történt és rehabilitációként a tartalékosokat egy, a volt hivatásosakat/akadémiát végzeteket/ a "városi idős" is beszámítva legalább két rendfokozattal, szolgálaton kívüli állományban előléptetné. Ez az adminisztráción felül más költséget nem igényel, viszont sok száz idős embernek adna erkölcsi elégtételt.

Végül még egy kérdés, ami ma már Magyarországon mindössze maximum 200 embert érint. Ez pedig a volt csendőrség még élő tagjainak ügye. Tudjuk, hogy Magyarország lakossága 1945-ben kb 20 millió volt. Mert volt 10 millió fasiszta és volt 10 millió ellenálló! A sztálinizmus kinevezte a magyarságot "bűnös nemzet"-nek és ehhez a minősítéshez készségesen csatlakozott a gyarmattartók itthoni bábkormányja is. Megszülettek a különböző minősítő jelzők, mint reakciós, klerikális, kulák, fasiszta, stb. Ezek rangsorában előkelő, ha nem első helyre sorolták a csendőrséget. Így aztán megszületett az ominózus 1690/1945. ME. sz. rendelet, melynek másolatát átadtam Önnek. Tudjuk, hogy a csendőrséget még ma is sokan negatíven ítélik meg, bár szerintem a 60 évnél fiatalabbaknak halvány fogalmuk sincs a csendőrségről, csupán a "brossúra-történelem"-ből szerzett "ismeretekre" támaszkodnak. Mert mit is mond indoklásul a rendelet 1. §./1/ bekezdése: "A m. kir. csendőrség a múlt népellenes kormányait feltétlenül engedelmisséggel kiszolgáltatta ...". Tehát csak a csendőrség! Más állami szervezet nem! Továbbá: "...a magyar munkásság ellen megszámlálhatatlan erőszakosságot követett el...". Tehát az ellen a munkásság ellen, amelynek kb 90 %-a a városokban élt, ahol a közbiztonsági szolgálatot a rendőrség látta el, ott lépett fel "megszámlálhatatlan erőszakossággal" a kizárólag falun szolgálatot ellátó csendőrség. Csak azt nem tudom, hogy ezek után miért beszéltek annyit a brossúrákban és a szemináriumokon a munkássztrájkok ellen bevetett "kardlapozó" gyalog- és lovasrendőrökről? Vagy lehet, hogy az nem volt erőszak?

Ma, ha szóba kerülnek az 1945-ös események, mindenki elítélően nyilatkozik az ú.n. "Kassai nyilatkozat"-ról, mely kimondta a Felvidéki magyarság "egyetemleges felelősségét és kollektív jogfosztását". És mit lehet mondani az 1690/1945. ME. r. 1. §./1/ bekezdéséről, melyben "az Ideiglenes Nemzeti Kormány megállapítja a csendőrségnek, mint testületnek a felelősségét..." Mint testületnek, tehát kollektív bűnösség! Továbbá az 1. §./2/. "Az ~~az~~ Mindazok a személyek, akik a csendőrség szolgálatában állottak, szolgálatukból elbocsáttatnak." és "1. §./3/ A volt csendőrségi személyeknek és hozzátartozóiknak /kiemelés tőlem/ illetmény, nyug- és kegydíj igénye megszűnik..." Mit lehet ma mondani erre a kollektív jogfosztásra? Azt, hogy ezt a Magyar Köztársaság törvényhozása

még 1990.végén is érvényben tartja! /L.1975.évi II.törvény végrehajtására vonatkozó 17/1975./VI.14./MT.r.124.§./Ami azt jelenti,hogy azonosítja magát az egyetemleges felelősséget és kollektív jogfosztást kimondó rendelettel!De,ha ez így van,akkor milyen jogalapon fogadta el az Emberi Jogok Chartáját,mely elítéli és tiltja a kollektív bűnösség fogalmát! Ugyanigy a kollektív jogfosztást is!

De van ennek egy másik vetülete is.És pedig a 17/1975.MT.r.109.§-a: "A háborús és népellenes,az állam elleni,valamint a béke és az emberiség elleni büntett miatt legalább öt évi /kiemelés tőlem/ szabadságvesztésre ítélt személynek a bűncselekmény elkövetését megelőzően szerzett szolgálati idejét figyelembevenni nem lehet."/T.i.a nyugdíj megállapításánál.És a 124.§.:"A csendőrség volt tagjainak csendőrségi és az azt megelőző /kiemelés tőlem/ szolgálati idejét csak akkor lehet figyelembevenni,ha a volt csendőrt az 1690/1945.ME.sz.r.szerint létesített bizottság igazolta."Tehát népellenes stb bűncselekmény esetén legalább 5 éves jogerős bírói ítélet szükségeltetik egy olyan joghátrányhoz,amely bírói eljárás nélkül is hivatalból "megillet" minden volt csendőrt!Ezt még a gazdasági tisztekre is alkalmazzák,pedig azok nem is láthattak el jog szerint közbiztonsági szolgálatot!És mi kellett ahhoz,hogy "igazolt"-nak nyilvánítsák a volt csendőrt?Neki kellett bizonyítania /2.§./5/ és 3.§./3/.bek./,hogy az ország törvényes kormányainak törvényeit,rendeleteit,utasításait elszabotálta /2.§./5/.b./!Persze véleményem szerint ez a Lajtától nyugatra minden jogász számára agyrém!De a Magyar Köztársaság demokratikus és emberi jogokat tisztelő törvényhozása számára ez érvényben tartandó!Legfeljebb a hátsó lépcsőn közlekedünk az Európa Tanácsba!Amellett,ha jogászokodunk e rendelettel,akkor meg kell állapítani a törvényteleniséget,hiszen az 1690/1945.ME.rendelet 12.§./1/ kimondja: "Az 1881.évi II.és III.tc. ... hatályát veszti." Tehát alacsonyabb rendű jogszabállyal / rendelettel / törvényt hatálytalanít.

A rendelet ellentmondásosságához tartozik,hogy az aláíró miniszterelnök az a Dálnoki Miklós Béla vezérezredes volt,akinek katonai pályafutása során semmi kifogása nem volt a csendőrséggel szemben,sőt kormányának tagja,egyik minisztere volt az a Faragho Gábor altábornagy,aki a nyilas hatalomátvételig a csendőrség főfelügyelője volt!És a rendelet megjelenése után Faragho Gábor nem mondott le tárcájáról,dé a miniszterelnök sem távolította el őt a kormányból./Mindaddig,mig a "politikai erők" mindkettőjüket el nem távolították "a mór megtette kötelességét,a mór mehet" elv alapján/.

Tudjuk,hogy az egész intézkedést a bosszú inspirálta.Ma minden politikai párt,a sok évtizedes "szocialista" rendszer politikai és egyéb hát-

rányt szenvedettjeinek érdekvédelmi szervezetei elhatárolják magukat a bosszútól. De akkor miért tartják érvényben a bosszú inspirálta 1690/1945. ME. rendeletet?

Állítsuk párhuzamba a csendőrséget és az ÁVH-t. A csendőrséget törvényesen, az 1881. évi II. és III. tc. alapján hozták létre. Ma már tudjuk, hogy az ÁVH-t az akkor érvényes törvényes rend negligálásával, bizonyos pártszervek /v. pártfunkcionáriusok/ utasítására szervezték, holott fegyveres testületet csak az Elnöki Tanács jóváhagyásával szabadott volna létrehozni. De menjünk tovább. Ellentétben az ÁVH-val, a csendőrségnek nem voltak kényszermunka- és internálótáborai, nem voltak börtönei, nem volt vádiratszerkesztési, ügyész és bíró kijelölési, előzetes ítélet-szerkesztési joga, stb. De az ÁVH-t, mint testületet nem nyilvánították jogfosztottnak. "Felosztatása" után tagjairól szépen gondoskodtak a politikai élet és a gazdaság széles skáláján a rendőrségtől kezdve különböző vezető állásokon át a nagyköveti posztig. És nem lettek jogfosztottak, nem vonták meg illetmény és nyugdíjigényüket, ÁVH-s és azt megelőző szolgálati idejüket nem zárták ki a nyugdíjazásnál számításba vehető szolgálati időből, mint a volt csendőrökét. Ha pedig ezt a rendszert a mai törvényhozás továbbra is fenntartja, akkor annak csak egyetlen magyarázata lehet. És pedig az, hogy a törvényhozás megítélése szerint az ÁVH-sokkal jogszerűbb és humánusabb szervezet volt, mint a csendőrség! De akkor ezt hivatalosan is ki kell mondani az 1690/1945. MT. r. jogszerűségének indokolásául! Bár nem hiszem, hogy ez megfelelne az Emberi Jogok Charta-jának.

Nem kívánunk látványos rehabilitációt, csupán egyenlő jogokat. Vagyis
a/ a deregulációs folyamatban hatályon kívül kell helyezni az 1690/1945. ME. r. rendeletet, illetve az abban foglalt jogfosztó intézkedéseket
b/ a készülő új nyugdíjtörvényből ki kell hagyni az 1975. évi II. törvény, illetve az annak végrehajtására kiadott 17/1975. MT. r. diszkriminatív 124. §.-át, továbbá ezzel összhangban az ugyancsak erre vonatkozó 3/1975. /VI. 14./ sz. SZOT szabályzat 72. §./1/ bek. g/ pontját "a fegyveres testületéknél töltött idő" szövegre kell változtatni

c/ az előző bekezdésben megfogalmazott diszkrimináció folytán, ~~xxxxxx~~ illetve korrigálására a volt csendőrök nyugdíját módosítani kell oly módon, hogy a csendőrségnél és sztt megelőzően szerzett szolgálati időt visszamenőlegesen beszámítva nyugdíjukat a 93/1990. /XI. 21./ Korm. sz. r. hatálybalépési időpontjától meg kell emelni. /Ez legfeljebb 200 - 250 személyt érint, éves viszonylatban nem haladná meg az 1 millió Ft-ot/

d/ rendfokozatilag a honvédtiszteknél előbbieken megfogalmazott erkölcsi rehabilitáció.

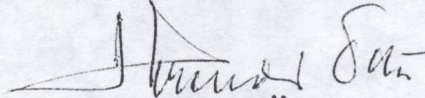
T.Főosztályvezető Ur!

Ugy vélem, hogy nem támasztottam túlzott és megvalósíthatatlan igényeket. Azonban ezek teljesítése sok idős embernek nyújtana erkölcsi elégtételt. És azt hiszem, hogy átalakuló országunk nemzetközi megítélése szempontjából kedvezőbb lenne, ha a felsorolt jogsérelmeket a Magyar Köztársaság saját kezdeményezésére orvosolná, és nem lennénk kénytelenek ezekben az ügyekben az Emberi Jogok Strassbourgban székelő bizottságának támogatását kérni.

Abban a reményben, hogy felelősségteljes és bonyolult munkájához a fentiekkel hozzájárulhattam, kívánok Főosztályvezető Urnak eredményes munkát és

Visegrád, 1990. november 27-én.

maradok őszinte híve

Herendi Ödön

1 231205 1720

volt csendőr hadnagy, utána
5 év 10 hónapig szovjet hadifogoly
majd 2 év 9 hónapig ÁVH-internált,
ma nyugdíjas elektrotechnikus

MINISZTERELNÖKI HIVATAL
REHABILITÁCIÓS TITKÁRSÁG

Ikt.sz.: 182-488/1990.

HERENDI ÖDÖN
úrnak

VISEGRÁD
Széchenyi u. 3.
2 0 2 5

Tisztelt Herendi Úr!

Köszönöm levelét és a mellékelt anyagokat, amelyek hasznos segítségül szolgálhatnak a további munkához.

Ami a beadványában foglaltakat illeti szeretném Önt biztosítani, hogy a kazincbarcikai foglyok rehabilitálása minden szempontból azonos elbírálás alá esik más kényszermunkatáborok fogvatartottaiéval.

Az egykori honvéd, csendőr tisztek rehabilitálásával a honvédségnél Vajda Győző ezredes foglalkozik, javaslatát támogatólag hozzá továbbítottam.

Kedves Herendi Úr!

Őszintén köszönöm a meghurcoltak igazságtételéért vállalt nemes és őszinte ügyszeretetét, munkájára, javaslataira a jövőben is számítok. Az alkalmat felhasználva engedje meg, hogy békés, boldog karácsonyt kívánjak Önnek és családjának.

B u d a p e s t , 1990. december 19.

